

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 marca 2016 r.

Pozycja 245

POSTANOWIENIE z dnia 16 marca 2016 r. Sygn. akt Ts 13/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar – przewodniczący i sprawozdawca
Piotr Tuleja
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej P.P. w sprawie zgodności:

art. 547 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 7 stycznia 2016 r. (data nadania) P.P. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności art. 547 § 1 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.; dalej: kpk) art. 2, art. 32 ust. 1, art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną sformułowano w związku z następującą sprawą. Wyrokiem z września 2011 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację skarżącego od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z kwietnia 2011 r. Sąd rejonowy uznał skarżącego za winnego popełnienia czynu określonego w art. 157 § 1 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U.88.553, ze zm.) i skazał go na karę trzech miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący dwa lata. Z uwagi na ujawnienie w toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Ł. nowych okoliczności dotyczących stanu zdrowia pokrzywdzonego sprzed daty popełnienia przedmiotowego czynu obrońca skarżącego złożył wniosek o wznowienie postępowania karnego do Sądu Apelacyjnego w Ł. (dalej: Sąd Apelacyjny w Ł.). Postanowieniem z września 2015 r., doręczonym skarżącemu 6 października 2015 r., Sąd Apelacyjny w Ł. oddalił wniosek.

Skarżący twierdzi, że art. 547 § 1 kpk w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania, a także w zakresie, w jakim wyklucza możliwość zaskarżenia postanowienia oddalającego wniosek o wznowienie postępowania lub postanowienia o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania,

w sytuacji gdy orzekał o tym sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji. Jak podnosi:

„Odstępstwo od reguły wyznaczonej treścią normatywną art. 78 Konstytucji powinno być podyktowane szczególnymi okolicznościami, które usprawiedliwiałyby pozbawienie strony postępowania środka odwoławczego. Mając to na uwadze, podnieść należy, że takich szczególnych okoliczności, które usprawiedliwiałyby ograniczenie konstytucyjnych praw, nie sposób wykazać w wypadku, gdy strona nie ma możliwości odwołania się od merytorycznego orzeczenia sądu apelacyjnego, choćby do »instancji poziomej«, tym bardziej, że zgodnie z art. 544 § 3 kpk zasadą jest rozpoznanie wniosku o wznowienie postępowania bez udziału stron. Strona nie ma zatem żadnej możliwości ustosunkowania się do ewentualnych wątpliwości sądu powstałych na etapie rozpoznawania wniosku. Umożliwienie stronie złożenia zażalenia pozwoliłoby na ustosunkowanie się w nim do tych wszystkich okoliczności, które w ocenie sądu stanowiły przeszkodę do wznowienia postępowania”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga konstytucyjna spełnia wymagania określone w art. 64-66 ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK) i czy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 77 ust. 3 ustawy o TK.

Zdaniem skarżącego art. 547 § 1 kpk w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania, oraz w zakresie, w jakim wyklucza możliwość zaskarżenia postanowienia oddalającego wniosek o wznowienie postępowania lub postanowienia o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania, w sytuacji gdy orzekał o tym sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy, narusza jego prawa, wywodzone przez niego z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z zaskarżonym art. 547 § 1 kpk na postanowienie oddalające wniosek o wznowienie postępowania lub pozostawiające go bez rozpoznania przysługuje zażalenie, chyba że orzekł o tym sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy.

Trybunał podkreśla, że ochrona skargowa, statuowana w art. 79 ust. 1 Konstytucji, służy tylko temu, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone przez przepis będący podstawą ostatecznego orzeczenia o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. W skardze należy więc wskazać przepis ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją (art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK). Ponadto ustawodawca wymaga, aby do skargi dołączać wyrok, decyzję lub inne rozstrzygnięcie wydane na podstawie zaskarżonego przepisu (art. 65 ust. 2 pkt 1 ustawy o TK).

Trybunał stwierdza, że skarżący nie dołączył do skargi ostatecznego orzeczenia wydanego na podstawie zaskarżonego art. 547 § 1 kpk, tj. rozstrzygnięcia o niedopuszczalności złożenia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalającego wniosek o wznowienie postępowania. Tego braku formalnego skarżący nie mógłby jednak uzupełnić, ponieważ nie złożył takiego zażalenia. Oznacza to, że nie zostały spełnione określone w art. 79 ust. 1 Konstytucji przesłanki przyznania ochrony skargowej, a zatem rozpoznanie merytoryczne skargi jest niedopuszczalne. Tym samym na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 4 ustawy o TK należało odmówić nadania skardze dalszego biegu.

Jednocześnie Trybunał zwraca uwagę na to, że wydanie merytorycznego orzeczenia w rozpatrywanej sprawie jest zbędne (art. 77 ust. 1 pkt 4 ustawy o TK), Trybunał badał już bowiem zgodność zakwestionowanej przez skarżącego normy ze wskazanymi w skardze wzorcami kontroli (art. 32 ust. 1 i art. 78 Konstytucji).

Należy przypomnieć, że w świetle dotychczasowego orzecznictwa TK uprzednie przeprowadzenie kontroli konstytucyjności przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego (zrekonstruowanej na jego podstawie normy prawnej) na podstawie tych samych zarzutów nie jest prawnie obojętne. Instytucją, która ma na celu zapewnienie stabilizacji sytuacji powstałych w wyniku wydania przez Trybunał ostatecznego orzeczenia, jest zasada *ne bis in idem*, interpretowana w postępowaniu przed Trybunałem z uwzględnieniem specyfiki tego postępowania (zob. m.in. postanowienie TK z 4 maja 2006 r., sprawa SK 53/05, OTK ZU nr 5/A/2006, poz. 60). Przy czym Trybunał dokonuje oceny przydatności stosowania tej zasady w kategoriach pragmatycznych, ocenia więc celowość prowadzenia postępowania i orzekania w kwestii, która została już przez niego jednoznacznie i ostatecznie rozstrzygnięta.

Wyrokiem z 11 czerwca 2013 r. (sprawa SK 23/10, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 57) Trybunał uznał, że art. 547 § 1 kpk nie jest niezgodny z art. 78 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Podkreślił przy tym, że postanowienie wydane na podstawie art. 547 § 1 kpk przez sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy nie jest orzeczeniem wydanym w pierwszej instancji. Wyjaśnił nadto, że „brak możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego lub Sądu Najwyższego oddalające wniosek o wznowienie postępowania karnego jest ograniczeniem dotyczącym nadzwyczajnej instytucji prawnej (...). W orzecznictwie Trybunału przyjęte jest, że wznowienie postępowania nie jest objęte wszystkimi gwarancjami prawa do sądu oraz powiązanej z nim zasady dwuinstancyjności postępowania” (zob. szerzej wyrok TK z 12 stycznia 2010 r., sprawa SK 2/09, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 1). Trybunał stwierdził w konsekwencji, że ani art. 32 ust. 1, ani art. 78 Konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli konstytucyjności art. 547 § 1 kpk. Teza ta zachowuje swoją aktualność na tle analizowanej skargi.

Trybunał stwierdza zatem, że również ze względu na przesłankę *ne bis in idem* (zbędność orzekania) wykluczone było nadanie analizowanej skardze dalszego biegu (art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK).

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.